

PARAÍSO PERDIDO

Texto **Helena Tornero**

(Basado en el poema épico El Paraíso Perdido de John Milton)

Dirección **Andrés Lima**

**Pere Arquillué, Cristina Plazas, Lucía Juárez,
Rubén de Eguía, Elena Tarrats y Laura Font**

SINOPSI

Un homenatge a la bellesa de les paraules de Milton des de la mirada contemporània que és també un tribut a l'ofici de comediant, tants cops demonitzat per la seva capacitat de transgressió.

El poema èpic publicat per John Milton l'any 1667 explica la tragèdia de la caiguda de l'home, però també narra la caiguda de Satanàs. Reivindicat pels romàntics com l'heroi veritable, el Satanàs de Milton simbolitza el rebel que es revolta contra la tirania del cel. Perquè abans de la caiguda de l'home està la història de l'àngel caigut. La història d'una rebel·lió fracassada i les seves conseqüències, que condicionaran el destí de l'home i de la dona. Però, som així perquè així va ser escrit el nostre destí o perquè les nostres creences ens van portar a escriure'l així? A més d'una celebració de la bellesa del llenguatge de Milton, aquest Paraíso Perdido vol constituir també un homenatge a l'ofici del comediant, tantes vegades vilipendiat, menyspreat i demonitzat per la seva capacitat fascinant de transformació i de transgressió. Als comedians no se'ls permetia acostar-se les ciutats, perquè es temia que el seu ofici pogués contaminar a les gents de bona fe. La por al coneixement té arrels molt antigues. "Potser el saber és pecat?", va dir la serp a la dona. I va ser la dona qui va triar el saber en lloc de la ignorància. Però...

SOBRE L'OBRA

Paraíso Perdido és una epopeia que descriu els abismes de l'infern i la caiguda del Cel de Llucifer, l'àngel més bell i el desterrament d'Adán i Eva del Paradís. Conta la batalla dels àngels encapçalats per Llucifer, expulsat al Caos i passat a anomenar-se com a Satanàs, contra el totpoderós Déu, creador del Món i l'home. Una caiguda al no-res, al turment etern on l'acompanya Belcebú, qui insta a Satanàs a no abandonar la sevalluita, ja que l'etern infern no és una alternativa acceptable. Narra la destinació de la humanitat, dominat per l'esforç i el sofriment causat pel pecat original. L'obra s'estructura en dos arcs argumentals: el primer fa referència a la rebel·lió de Satanàs i el segon a l'expulsió d'Adam i Eva del Paradís.

Notes de l'autora

Deixar-se travessar per les paraules

Quan vaig començar a escriure l'adaptació teatral de *Paraíso perdido*, no podia imaginar que en poc temps hauríem d'enfrontar-nos a un oceà de pèrdues a tots nivells. Tot va ser, de sobte, inesperat però inevitable, com en un bon relat de ficció. Però no es tractava d'una ficció, sinó d'una realitat. I una realitat dolenta. Com el dimoni, veritat? El dimoni, diuen, és dolent. És així com sempre ens l'han presentat. Però a més de dolent, és útil. Molt útil, això de disposar d'algú que porta el qualificatiu del mal. Això permet als altres semblar més bons. Més celestials. D'això també parla *El Paradís Perdut*. De les estratègies del poder. De la construcció d'un enemic. Tota rebel·lió parteix d'un fracàs. *Re-bellum* vol dir, literalment, tornar a lluitar. Has estat vençut, has caigut, però tu t'aixeques i tornes a intentar-ho. A lluitar de nou.

Han estat molts els que han intentat, al llarg de la història, fer desaparèixer el teatre. Però el teatre porta dins seu, com l'àngel caigut, la llavor de la rebel·lió. Sempre hi és, disposat a tornar a aixecar-se per a tornar a lluitar. Si hi ha algun ofici artístic que sap què vol dir caure i tornar a aixecar-se, és el teatre. És aquell fill rebel que ens recorda que no som perfectes. Potser sigui ara un bon moment per a fer-se algunes preguntes sobre les creences que ens han transmès. Sobre les seves conseqüències en el tracte a les dones, als homes, a tots els éssers vius, al planeta. Potser és un bon moment per a escoltar les paraules de l'àngel caigut. Abans no sigui massa tard per a reescriure allò que anomenem destí.

En aquesta adaptació teatral donem al públic l'oportunitat de sentir-se part de cadascuna de les diferents tribus que s'enfrontaran en l'espai teatral, metàfora de l'univers: àngels, dimonis, actors, actrius, homes i dones. Un viatge al lloc de l'altre, l'oposat, el diferent, un deixar-se travessar per les paraules de Milton i descobrir quina part hi ha, dins de cadascú de nosaltres, d'àngel, dimoni, home, dona, comediant o espectador.

Helena Tornero

Notes del director

Un batir de alas, un relámpago, un golpe contra el suelo, Satán se retuerce de dolor. Nace el dolor. Satán se levanta. Nace la rebelión.

Dios y Satanás, obediencia o rebeldía. Adán y Eva. Estos cuatro personajes protagonizan este cuento lleno de rabia y furia, contado por un ciego (Milton) que significa una cantidad considerable de nuestra cultura occidental.

Este montaje es el intento de comprender nuestros comportamientos, de saber si la Fe es sólo un plan preconcebido para asegurar la obediencia; si la espiritualidad es la intangibilidad de la libertad o la perpetuación del miedo.

En la revisión de nuestros mitos descansan las eternas preguntas, las que tenemos que seguir haciéndonos: ¿quiénes somos? ¿Cómo deseo vivir? ¿Cómo afronto la muerte? El paraíso Perdido, o la Biblia, son libros en los que podemos creer o libros que podemos interpretar, como las más bellas poesías. Me eduqué agnóstico, y creo en la capacidad de la duda. Satanás me reta hoy a hacerle preguntas a ese que se llama Dios, creador, autor. Hoy el teatro se mira en el espejo del mito, como los antiguos. Y John Milton, este ciego inmortal nos guía en estas tinieblas. Porque para los que no obedecemos se nos reservan las tinieblas. Para los que creemos que la manzana, ya sea de la bruja de Blancanieves o del Demonio, está muy buena. Y el pecado original extraordinario. Y Dios lo sabe.

Andrés Lima

HELENA TORDERO

Dramaturga

(Figueres, 1973) és diplomada en turisme per la UdG i llicenciada en direcció i dramaturgia per l'Institut del Teatre. Ha estudiat escriptura teatral amb T. Cabré, C. Batlle, S. Belbel, Enzo Cormann, J. Sanchis Sinisterra i Rafael Spregelburd. En l'escriptura i el teatre ha trobat la seva vocació, la seva relació a llarg termini. Per l'escriptora, la seva feina demana esforç però “dona moltes coses bones, t'ensenya a conèixer-te i a créixer, t'exigeix responsabilitats però et dona el teu espai i et permet ser lliure”. Actualment, escriu, tradueix i adapta obres de teatre. En teatre ha escrit: *El Vals de la Garrafa* (Premi Joan Santamaria 2002), *Les Madames* (Artenbrut, 2003), *Submergir-se en l'aigua* (Premi SGAE, 2007), *De – sideris* (2010), *You're pretty and I'm drunk* (Teatre Lliure, 2011), *Mein Kapital* (2012), *Sota l'ombra d'un bell arbre* (2012), *No hables con extraños. Fragmentos de memoria* (Teatre Nacional de Catalunya, 2013), *Ayer* (Theatre Uncut, Londres, 2012), *Búnquer* (Festival Grec, 2013), *Love & Fascism* (Festival de Teatre d'Istanbul, 2014); *Fascinación* (2015).

Com a traductora, ha adaptat *Casa de nines. 20 anys després*. (Teatre Romea, 2019) i ha traduït textos d'Evelyne de la Chenelière, Michel Marc Bouchard, Fabrice Melquiot i Paula Vogel.

ANDRÉS LIMA

Dramaturg i director

Actor i director teatral espanyol (Madrid 1961), és considerat un dels grans directors d'escena espanyols. Amb la companyia de teatre Animalario, amb la qual ha aconseguit tres Premis Max a la millor direcció, ha contribuït en els últims anys a la renovació dels conceptes de la posada en escena del teatre espanyol. Ha realitzat nombrosos cursos per Espanya i ha estat becat per la residència Internacional d'Escriptors Emergents, en el Teatre Royal Court (Londres).

En la seva faceta com a director i autor teatral, destaquen les produccions: *El montaplatos* (Sala Matadero de Madrid 2011); *El mal de la juventud* (Teatro de la Abadía); *Penumbra* (Teatro Matadero); *Fallstaff* (Teatro Valle Inclán); *Las alegres comadres de Windsor per la Comedie Française* (Sala Richelieu-2009); *Urtain de Juan Cavestany*; *Striptease*, d'A.Lima amb Sol Picó i Carles Padrís...; *Marat-Sade* de Peter Weis (CDN-Animalario); *Argelino (servidor de dos amos) sobre Arlequín de Goldoni* (versió d'A. Lima i Alberto San Juan); *Les sarsueles El Bateo i De Madrid a París* pel Teatro de la Zarzuela; *Pornografía Barata*; *Tren de mercancías, huyendo hacia el oeste* d'A. Lima, Alberto San Juan i J. Cavestany; *El fin de los sueños* d'Alberto San Juan; *Los Openheart* per la companyia Caracalva; *¿Quién te importa que te ame?* d'A. Lima, Alberto San Juan i J. Cavestany; *A solas con Marilyn* d'Alfonso Zorro; *Entiéndete de tú a mí* d'Eloy Arenas; *Por mis muertos* d'Ernesto Caballero, Sergi Belbel, José Ortega i Alfonso Zorro; *Las siamesas del puerto i Una noche italiana* per la companyia Riesgo; *El graduado* (Teatro Coliseum de Madrid); *Alejandro y Ana, Últimas palabras de Copito de Nieve* (Juan Mayorga) o *Hamelin* (Juan Mayorga) per la companyia Animalario; *La noche y la palabra*, òpera contemporània de J. M. López López pel Teatro de la Abadía.

Entre els seus treballs com a actor de teatre destaquen les obres: *Falstaff* (direcció d'Andrés Lima); *Mirandolina* (versió d'Ernesto Caballero sobre La Posadera de Goldoni); *La ratonera* d'A. Cristhie; *Los cuernos de don Friolera* de Valle Inclán; *Las bizarrías de Belisa* de Lope de Vega; *Air Port* de la companyia Suspect Culture (Escòcia); *La boda de los pequeños burgueses* de Bertolt Brecht; *La penúltima* de H. Pinter; *Los otros* de J.C. Groumberg; *Medora* de Lope de Rueda; *El libertino* d'Eric Enmanuel Smith (versió i direcció de Joaquín Hinojosa pel Teatro Abadía); *Hamelin* de Juan Mayorga.

Igualment, és un intèrpret reconegut tant en televisió com en cine, on destaquen els seus treballs en *Goya's Ghost* de Milos Forman (escrita per Jean Claude Carrière); *Días de cine* de David Serrano; *El viaje de Carol* d'Imanol Uribe; *Los lunes al sol* de Fernando León; *Juana la Loca* de Vicente Aranda; *Un buen novio* de Chus Delgado; *Celos* de Vicente Aranda; *La primera noche de mi vida* de Miguel Albadalejo; *Días de fútbol* de David Serrano; *Horas de luz* de Manolo Matgí; *Vida y color* de Santiago Tabernero o el curtmetratge *Recursos humanos*, així com en les sèries *Policías*, *Periodistas* o *Los simuladores*...

PERE ARQUILLUÉ

Actor

La seva trajectòria és extensíssima tant en teatre com en cinema i televisió. En actiu des de 1990, durant els últims anys destaca la seva participació en obres de teatre com *Jerusalem*, de Jez Butterworth, dirigida per Julio Manrique; *Àngels a Amèrica*, de Tony Kushner, dirigida per David Selvas; *Blasted*, de Sarah Kane, dirigida per Alícia Gorina; *Primer amor*, de Samuel Beckett, i *Art*, de Yasmina Reza, totes dues dirigides per Miquel Górriz; *El preu*, d'Arthur Miller, dirigida per Sílvia Munt, o *Els veïns de dalt*, escrita i dirigida per Cesc Gay.

També ha treballat sota la direcció de Xavier Albertí, Mario Gas, Sergi Belbel, Calixto Bieito, Lluís Homar, Carme Portaceli, Pau Miró, Ariel García Valdés, Joan Ollé, Rosa M. Sardà, Josep M. Flotats, Georges Lavaudant, Àlex Rigola, Carlota Subirós i Gerardo Vera, entre d'altres. Recentment, ha participat a *El cos més bonic que s'haurà trobat mai en aquest lloc* de Josep Maria Mirò amb direcció de Xavier Albertí. En el terreny de la direcció, ha dirigit *Audiència i Vernissatge* de Václav Havel.

En l'àmbit del cinema, ha participat en una quinzena de pel·lícules sota les ordres de Ventura Pons, Josep M. Forn, Carlos Saura, Fernando León de Aranoa, Lalo García i Nacho García Velilla, entre d'altres. En televisió i en els últims anys, destaca la seva participació en les sèries *Félix* (Movistar +), *Sé quién eres* (T5), *La Riera* (TV3) i *Cazadores de hombres* (A3).

Ha rebut una desena de premis, entre els quals destaquen el Premi Nacional de Cultura en la modalitat de teatre, atorgat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (2011), quatre premis Butaca a millor actor de teatre (2008, 2011, 2013 i 2019), tres premis de la Crítica Teatral a la interpretació (1997, 2009 i 2019), el Premi Ciutat de Barcelona 2011 i el premi Jordi Dauder de la Mostra de Cinema Llatinoamericana de Lleida (2013).

DIOS

CRISTINA PLAZAS

Actriu

Des de l'inici de la seva carrera ha demostrat una gran versatilitat, treballant d'igual manera en cine, televisió i teatre. En televisió l'hem pogut veure en *Los hombres de Paco* d'Antena 3, *El Comisario*, de Telecinco, *Hospital Central*, també de Telecinco, *Amar en tiempos revueltos*, de Televisión Española, o *Cheers*, de Telecinco. També ha participat en minisèries com *Alakrana*, *Mintiendo a la vida*, *Síndrome laboral* o *Un berenar a Ginebra*.

En teatre ha participat en *Mandíbula Afilada* de Carles Alberola amb la qual va rebre el Premi Millor Actriu de la Generalitat Valenciana, *L'Escola de les Dones*, de Carles Alfaro, *Dotze diuen Shakespeare*, de Joan Ollé, *Las Troyanas*, de Irene Papas i Jürguen Müller, *Nacidos culpables*, de Carles Alfaro i Joaquim Candeias, *Algo auténtico*, de Rafa Calatayud, o *La lección*, dirigida per Joaquín Hinojosa i per la qual va obtenir el premi d'Artistes de Teatre Independent a la categoria de Millor Actriu. Entre els seus treballs més recents destaquen: *Tengo ganas de ti*—secuela de *3 metros sobre el cielo*— i *El cuerpo*, dirigida per Oriol Paulo. Entre 2013 i 2014 compagina la sèrie de Televisió de Catalunya, *La Riera*, o la d'Antena 3, *Velvet*. Igualment roda *El país del miedo* sota la direcció de Francisco Espada juntament amb José Luis García Pérez. El 2015, comença la gravació de la nova sèrie d'Antena 3 *Vis a Vis*, on interpreta el personatge de Miranda durant dues temporades. Un any més tard torna a pujar als escenaris amb l'obra *Sota teràpia* dirigida per Daniel Veronese.

El 2017 s'uneix al repartiment de la sèrie de Globomedia *Estoy vivo* per TVE. Un any més tard participa en el muntatge teatral d'*El ángel exterminador* de Blanca Portillo en el Teatro Español i torna a treballar amb Daniel Veronese en el muntatge *Todas las mujeres*. Aquell mateix any protagonitza la pel·lícula *Asamblea* d'Álex Montoya i se suma al repartiment de la segona temporada de *Gigantes* d'Enrique Urbizu per Movistar +. En 2019 protagonitza la sèrie *El Nudo* d'Antena 3 i participa en la tercera temporada d'*Alta Mar*. Un any més tard participa en l'òpera prima de Carol Rodríguez, *Chavalas* i en 2021 roda *Quatre Raons* de Pedro Rosado.

SATANÁS

LUCÍA JUÁREZ

Actriu

Estudia Filosofia a la UNED. Des del 2015 és membre dels Actors Studio. Durant els últims anys, s'ha format amb grans mestres del teatre com: Àlex Rigola, Andrés Lima, Carlota Ferrer, Manuel Morón, entre altres.

En teatre a participat a en les següents produccions: *Hannah Arendt en tiempos de oscuridad* (dir. Ernesto Caballero); *Prostitución* (dir. Andrés Lima); *El último rinoceronte blanco* (dir. Carlota Ferrer); *Hacia la belleza de noche* (dir. Carlota Ferrer); *Mirar suspendida* (dir. Laura Szwarc); *Jews without money*, *Birdbath*, *The dreamer examines his pillow*, *The girl on the via flaminia*, totes dirigides per The Group at Strasberg.

RUBÉN DE EGUÍA

Actor

Llicenciat en Art Dramàtic en l'Institut del Teatre de Barcelona. Els seus últims treballs en teatre ha estat: *Els homes i els dies*, de David Vilaseca (Xavier Albertí, TNC); *El enfermo imaginario*, de Moliere (Josep Mª Flotats, CNTC); *La Venus de les pells*, de David Ives (Guido Torlonia, Teatre Akademia); *El gran mercado del mundo*, de C. de la Barca (Xavier Albertí, TNC i CNTC); *Beatrice*, de Carlo Goldoni (J. Gómez-Friha, Teatro Galileo); *El público*, de F. G. Lorca (Àlex Rigola, La abadia); *Lehman Trilogy*, de Stefano Masini (Roberto Romei, La Villarroel); *El professor Bernhardt*, d'Arthur Schnitzler (Xavier Albertí, TNC); *Caixes*, de Marc Artigau (Montse Rodríguez, Sala Flyhard); *L'hort de les oliveres*, de Narcís Comadira (Xavier Albertí, TNC); *El joc de l'amor i l'atzar*, de Pierre Marivaux (Josep Maria Flotats, TNC i CDN); *El principi d'Arquímedes*, escrita i dirigida per Josep Maria Miró (Sala Beckett, La Villarroel i La Abadia); *Smiley*, escrita i dirigida per Guillem Clua (Teatre Capitol); *Lucas de Bohemia*, de R.M. Valle-Inclán (Lluís Homar, CDN); *La vida por delante*, de Romain Gary (Emile Ajar) (Josep Mª Pou, Teatre Goya), per aquesta obra va guanyar el premi Ercilla de Teatre per Actor revelació 2010; *European House*, escrita i dirigida per Àlex Rigola (Gira Teatre Lliure); *El bordell*, de Lluïsa Cunillé (Xavier Albertí. Teatre Lliure) i *Iceberg. Sinfonía poético visual* (Calixto Bieito, Expo Zaragoza 2008).

En televisió ha treballat a: *Heridas* (Atresplayer); *Mentiras* (Antena 3 i Netflix); *Cuéntame cómo pasó* (RTVE); *Acacias 38* (RTVE); *Merlí* (Netflix i TV3); *El Virus de la por*, dirigida per Ventura Pons; *La dama del cuadro*, dirigida per J.M. del Castillo.

EVA

ADAN

ELENA TARRATS

Actriu

Actriu, cantant i performer. Inicia la seva formació artística a l'Escola de Teatre Musical Memory de Barcelona. Actualment, està immersa en la investigació de la creativitat en acció mitjançant el mètode Keep Moving, de Mercedes Boronat. En teatre ha treballat en muntatges com: *Maremar*, de Dagoll Dagom (Teatre Poliorama, 2018); *El llibertí*, d'Eric-Emmanuel Schmitt, i direcció de Joan Lluís Bozzo (Teatre Poliorama, 2018); *L'ànec salvatge*, de Henrik Ibsen, amb direcció de Julio Manrique (Teatre Lliure, 2017); *L'avar*, de Molière, amb direcció de Josep Maria Mestres (Teatre Goya, 2015); *Mar i cel*, musical de Dagoll Dagom (Teatre Victòria, 2015); *Joc de miralls*, d'Annie Baker, dirigit per Juan Carlos Martel (Teatre Lliure, 2015); els micromusicals *Si quieres dulce no pidas calamares i Campamentos*, de David Pintó i Marc Sambola (2014); els musicals *Generació de merda (Un musical de llum i de color)*, de Xavi Morató i música de Gerard Sesé (Jove Teatre Regina, 2014); *Tot és fum. L'amor en cinc intents*, dirigida per Míriam Escuriola i amb música de Clara Peya (Grec Festival de Barcelona, 2013); els texts *Onze.nou.CATorze(1714)*, dirigit per Pere Planella (Born Centre Cultural i gira, 2014); *El último día de Febrero* (2012-2013) i *Espru són sis* (2013), ambdós de la companyia La Hydra; *Límits*, de Marta Solé (Sala Beckett i gira, 2012); *Hora a las tres*, de Marta Solé Bonay, i direcció de Marc Vilavella (2012), i *Dreamin and rappin*, dirigit per Moisès Maicas (gira 2011).

LAURA FONT

Actriu

Formada en teatre, música i dansa. Ha participat a *Antiòpera* de les Oblidades a l'Espai Brossa (Dir. Marc Chornet, 2021); *Una altra estrena* amb Sus4 Companyia (Dir. Clara Solé, 2019-2020); *"Fins als ... Nadals"* al Club del Teatre Condal (Dir. Miriam Escuriola, 2019 – 2020); *Un cau de mil secrets* a la Pedrera – Victòria (Dir. Roger Julià, 2018 – 2019); Concert *Una nit a Broadway* amb Andrew Lloyd Webber i l'OBC – Auditori de Barcelona – Cor (Dir. Alfonso Casado, 2017).

MUERTE

CULPA

FITXA

Un text d'Helena Tornero

(basat en el poema èpic Paraíso Perdido de John Milton)

Dramatúrgia **Helena Tornero i Andrés Lima**

Direcció **Andrés Lima**

Amb

Pere Arquillué Dios

Cristina Plazas Satanás

Lucía Juárez Eva

Rubén de Eguía Adán

Elena Tarrats Muerte

Laura Font Culpa

Escenografia i vestuari **Beatriz San Juan**

Il·luminació **Valentín Álvarez (AAI)**

Música original i espai sonor **Jaume Manresa**

Videocreació i Postproducció **Miquel Àngel Raió**

Caracterització **Cécile Kretschmar**

Direcció de producció **Maite Pijuan**

Producció executiva **Marina Vilardell**

Ajudantia de producció **Àlvar Rovira**

Direcció tècnica **Moi Cuenca**

Coordinació tècnica **David Ruiz**

Ajudantia de direcció **Laura Ortega**

Ajudantia de vestuari: **Amaranta Albornoz**

Regidoria **Ainhoa Bernaola**

Sastreria **Esther Chércoles**

Tècnic de so **Roger Giménez**

Tècnic audiovisuals **Xevi Gibert**

Construcció de l'escenografia: **Pascualín Estructures**

Confecció vestuari: **Goretti Puente**

Màrqueting i comunicació **Focus**

Reportatge fotogràfic: **David Ruano**

Disseny gràfic **Santi&Kco**

Una coproducció del **Teatre Romea,**
Grec 2022 Festival de Barcelona
i Centro Dramático Nacional.

Espectacle en castellà

Durada: 90 min aprox

INFO

Col·laboradors

 JORGE DE LA GARZA

MONTIBELLO
EXPERIENCE BEAUTY

Rowenta

Amb el suport

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 Institut Català de les
Empreses Culturals

 Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

 GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE

 inaem
INSTITUTO NACIONAL DE
INDUSTRIAS AUDIOVISUALES DE LA MÚSICA

Contacte de distribució

Sergi Calleja

Tel. 933 09 75 38

scallega@focus.cat